

27.09.2022 r.
Katarzyna Kossowska
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Wydział Nauk Humanistycznych

kierunek: Literaturoznawstwo

nr albumu: 3663

TYTUŁ:

Koncepcja wychowania religijnego w wybranych utworach literackich Stanisława Konarskiego wobec tradycji edukacyjnych i piśmienniczych polskich pijarów

SŁOWA KLUCZOWE:

Oświecenie, Rzeczpospolita Obojga Narodów, pijarzy, edukacja, wychowanie, Collegium Nobilium, poezja, dramat, proza, utylitaryzm

STRESZCZENIE

W obrębie polskiej humanistyki pojawia się coraz więcej prac związanych z działalnością kulturotwórczą i pedagogiczną zgromadzeń zakonnych. Zakon pijarski w dziedzinie rozwoju edukacji na terenach Rzeczypospolitej Obojga Narodów posiada szczególne zasługi. Nie sposób jest pominąć ogromnego wkładu w reformę szkolnictwa zakonu pijarów przeprowadzoną przez Stanisława Konarskiego w XVIII wieku.

Przedmiotem pracy doktorskiej była twórczość Stanisława Konarskiego, która odnosiła się do aktualnych problemów osiemnastowiecznego społeczeństwa Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Utwory literackie pijara miały służyć celom utylitarnym i przekształcać świadomość ówczesnego społeczeństwa, szczególnie w kwestiach reformy prawa i wychowania religijnego oraz obywatelskiego. Prace literackie Konarskiego poruszały kwestie istotne dla oświeceniowej publicystyki, dlatego, że były tworzone w ramach określonej konwencji literackiej epoki oraz nawiązywały do chlubnych wzorców wypracowanych przez twórców wywodzących się z środowiska założyciela Collegium Nobilium. Teksty pijara miały być narzędziem pomagającym przekształcić kulturę szlachecką w oświeceniową, więc wniosły także znaczny wpływ w rozwoju polszczyzny. Poruszały sprawy istotne dla oświeceniowej publicystyki, czyli związane z życiem społeczno-politycznym i w tej sprawie sytuowały kwestie wychowania religijnego na ważnym miejscu. Środowisko zakonne, z którego wywodził się Konarski wiele

lat pracowało na to, aby uczynić ze swoich szkół miejsca gdzie młodzież zdobędzie umiejętności i wiedzę, która w przyszłości będzie przydatna, ale i da wzorce oraz sprawi, że wychowankowie będą chcieli kontynuować nabyte w szkołach pijarskich nawyki w dalszym życiu. Działalność Stanisława Konarskiego spięła w jedną kłamrę wcześniejsze próby podjęcia tego tematu.